Cena 80 hal.

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano — [illegible] w poniedziałki.

ADRES redakcyi i administracyi: Kraków ul. Stradom l. 18.

[illegible] Telefon 775, w nocy [illegible]. Rękopisów nie zwraca się.

KONTO czek. P. K. O. Nr. 141.121. [illegible] Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 80 hal.

Prenumerata w Krakowie [illegible] 20 K. — kwart. 60 K. — [illegible] 66 K. — [illegible] 16 K. — [illegible] Za granicą [illegible] 20 [illegible]

Cena ogłoszeń: [illegible]

Rok III. Kraków, środa 7 stycznia 1920 Nr. 7

Państwo czy — dzielnice?

Kraków, 6 stycznia.

(Th) Dzielnice się nie zrastają, zróść się jakgdyby nie chciały, a przecież tu o Państwo, o **Państwo** chodzi! Zapewne — tworzenie Państwa nie jest zadaniem tak łatwem, jak się to w teoryi przedstawia. Ale chęć stworzenia Państwa, sam akt woli, silnej i niezłomnej, powinna być rzeczą nietrudną. A tej chęci nie widać.

Ciche i głośne, ukryte i jawne borykanie się z sobą dzielnic — oto, na czem zeszedł pierwszy, bodaj czy nie najważniejszy, bo do położenia silnych podwalin przeznaczony, rok budowania Państwa Polskiego. Nieraz się zdaje, że Poznań byłby gotów przyłączyć do siebie Polskę, zastanawia się jednak jeszcze nad tem, czy ma się dać do Polski przyłączyć. Warszawa patrzy z góry na Małopolskę, jak gdyby na niedonoszony płód, niebardzo zdolny stanąć na własnych nogach. Małopolska, dzielnica najbardziej ze wszystkich spustoszona i zubożała, najmniej doznaje opieki od rządu centralnego i najmniej do głosu dochodzi, pomimo pozornej wszechwładzy, np. pana Wincentego Witosa, którego przy całej swojej wielkiej sądności, — raczej: przebiegłości — za potężną siłę państwowotwórczą, za męża stanu o szerokich horyzontach politycznych chyba uchodzić nie może. Wszyscy, którzy w Małopolsce byli politycznie zdolni, wybitni, a którzyby i teraz mieli i wprawną i silną rękę, ażeby sterować nawą Państwa na tem rozhukanem morzu, zostali wyrzuceni za nawias i jakby pod pręgierz postawieni. Z polityków galicyjskich dorwała się władzy jedynie garstka endeków, ludzi partyjnie zacietrzewionych, o małych zdolnościach politycznych, bez równowagi umysłu, dla których wolna Polska jest jeszcze czemś w rodzaju — „Sokoła" lwowskiego. Ta grupka bardzo szybko się zwąchała ze wszystkimi najbardziej reakcyjnymi żywiołami wszystkich tych dzielnic i prowadzi rządy. W ciągu jednego roku wiele razy zdołała ta spółka z ograniczonym rozumem politycznym okazać cały swój niedołężny dyletantyzm a jednak nie ustępuje i wciąż uważa się za grono mężów opatrznościowych, powołanych do obrony i budowy Polski. A tymczasem nawet złączenia i spojenia dzielnic w jedność państwową dokonać nie mogli czy nie chcieli właśnie ci wszyscy, którzy żyrują się jako jedynie powołani gestores rerum całego Państwa polskiego, a przedewszystkiem nikogo, który nie stoi pod ich sztandarem, do głosu nie dopuszczają.

Ot weźmy naprzykład prasę krakowską. Nie potrzebujemy podkreślać, że się merytorycznie z tą prasą nie zgadzamy, przedewszystkiem nie z jej częścią konserwatywną i pseudo demokratyczną. Ale każdy chyba uzna, że prasa krakowska stoi na wyższym poziomie dojrzałości i rozwagi politycznej aniżeli prasa warszawska, która nigdy w politykę się wprawić nie miała możności, ani sposobności. Jest jednak faktem, że prasa krakowska w Warszawie nie ma najmniejszego znaczenia, nikt się z nią nie liczy, ba, nawet nikt jej nie cytuje. Dla Warszawy jest Kraków — który przecież wydał lub wychował najwybitniejszych polityków polskich prawie-że wszystkich stronnictw — odległą i małą prowincyą, znacznie odleglejszą i znacznie mniejszą, aniżeli był on dla — Wiednia...

I tak jest ze wszystkiem, co z Małopolski pochodzi, lub co Małopolskę obchodzi.

Czy można się tedy dziwić, że w takim nastroju dzieją się rzeczy, dla tej nieszczęśliwej części Polski w najwyższym stopniu krzywdzące? Kto w jej imieniu w Warszawie przemawia? Czem jest ona dla Warszawy? Quantité negligeable! Stąd to pochodzi, że najbardziej karkołomne eksperymenty, choćby w dziedzinie gospodarczej, robi się na Małopolsce. Jej kosztem ma się marka polska dźwigać, bo Warszawa jeszcze nie doszła do pełnej świadomości, że od przeszło roku nie jest ona więcej stolicą Królestwa kongresowego, lecz całej, zjednoczonej Polski, a integralną częścią składową Polski jest i — Małopolska. Tę najbardziej zubożałą i zniszczoną „dzielnicę" — ciągle się tylko dzielnice widzi i odczuwa! — pozbawia się jednem pociągnięciem pióra połowy majątku, choćiaż do tego „cięcia cesarskiego" niema żadnej konieczności państwowej i żadnego we wyższych względach politycznych uzasadnionego powodu. Jak gdyby jedna „dzielnica" nie czuła, co drugą boli.

Obawiamy się, że ta krzywda, jak nie jest pierwszą, tak nie będzie ostatnią. Może jest już czas wspomnieć jeszcze o innem niebezpieczeństwie, które grozi naszej dzielnicy. Mamy na myśli problem realizacyi austryackiej pożyczki wojennej. Jest tego „papieru wartościowego" u nas pono za jakie trzy miliardy, których niemiecka Austrya wykupić nie musi. Czy Państwo Polskie to uczyni? Pod jakimi warunkami?

Zdarzyło się nam przed niejakim czasem słyszeć uwagę jednego z kierujących polityków sejmowych — naturalnie z innej dzielnicy! —, że „się nam nawet nie śni płacić". Owemu panu nawet na myśl nie przyszło, że takie niepłacenie byłoby równoznacznem z zupełną ruiną wszystkich instytucyj bankowych, fundacyj, miast, nie mówiąc już o szkodach jednostek. Ot tak sobie — „nawet się nam nie śni płacić", bo co „nas" w gruncie rzeczy obchodzi „Wasza" — „dzielnica"?

Ależ nie o dzielnicę się rozchodzi, tylko o część Państwa Polskiego! Osłabianie części jest zarazem osłabianiem całości. O tem należy raz nareszcie pamiętać, jak wogóle o tem pamiętać należy, że się tworzy Państwo, a nie dzielnice poszczególne...

Wojska polskie i łotewskie zajęły Dynaburg.

Warszawa. PAT. Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 5 bm. **Front litewsko-białoruski.** Wojska nasze wespół z zaprzyjaźnionymi wojskami łotewskiemi pod wspólnem dowództwem generała Rydza Smigłego w obecności i pod ogólnym kierunkiem dowódcy frontu gen. Szeptyckiego zdobyły dnia 3. stycznia o godz. 13 miasto i twierdzę Dynaburg. Jednocześnie posunęły się naprzód oddziały łotewskie na północ, a oddziały polskie na wschód od Dynaburga. W ten sposób została osiągnięta bezpośrednia łączność między Polską, Łotwą i Estonią. Ze zdobyczy dotychczas meldowano kilkaset jeńców, kilka dział z zaprzęgami, kilkanaście karabinów maszynowych i liczny tabor kolejowy. Na reszcie frontu ożywiona działalność wywiadowcza. **Front wołyński**: Utarczki patroli wywiadowczych.

Szef sztabu gen. Haller, gen.-podpor.

Posiedzenie Sejmu we czwartek.

WARSZAWA. PAT. Posiedzenie Sejmu odbędzie się we czwartek dnia 8 bm. o godzinie 4 pop.

Min. Patek o sytuacyi zagranicznej Polski.

Minister spraw zagranicznych p. Patek po przybyciu do Paryża oświadczył w rozmowie z dziennikarzami francuskimi, że w sprawie zmiany decyzyi Rady Najwyższej o Galicyi wschodniej ogromną zasługę ma „tygrys" Clemenceau. Podkreślił, że Polska cała żywi za to gorącą wdzięczność dla „ojca zwycięstwa" Francyi.

Obecnie przybyłem — mówił dalej p. Patek — aby omówić plany wspólnej akcyi Polski z Francyą i Anglią. Na podstawie tego porozumienia oprzeć się musi nasza polityka względem Rosyi.

W Londynie zdecydowano nie zawierać pokoju z bolszewikami i jednocześnie, ponieważ inaczej nie można, nie prowadzić z nimi wojny. Ta bierna ze strony ententy polityka nie uchroni od aktywności bolszewików. Wiosna przyniesie nam duże niespodzianki z tej strony.

Min. Patek w Paryżu.

WARSZAWA. (Tel. wł.) Minister Patek wyjechał po świętach z Paryża na ważne konferencye do Londynu.

WARSZAWA. „Robotnik" donosi: Podobno minister spraw zagranicznych p. Patek przedłużył swój pobyt za granicą. Chodzi, jak się zdaje, o wysondowanie opinii ententy w sprawach rosyjskich.

Ponowna zwłoka w ratyfikacyi traktatu.

Poznań. PAT. Radio z Paryża: Loucher, minister dla odbudowy przemysłu i Dutasta, generalny sekretarz konferencyi pokojowej udali się w sobotę popołudniu do Lersnera, szefa delegacyi niemieckiej, który z powodu przeziębienia nie może opuszczać pokoju. Odbyli oni z nim dłuższą naradę w sprawie wydania materyału portowego i okrętowego przez Niemców. Z powodu istniejącej jeszcze różnicy zdań wymiana ratyfikacyi traktatu nie będzie mogła nastąpić dnia 6. stycznia. Zwłoka potrwa prawdopodobnie dwa dni. Do opóźnienia tego przyczynia się także stanowisko Komisyi Simsona, która pragnie wywalczyć specyalne prawa dla terytoryów plebiscytowych. Trudności stawiane przez Niemców skłoniły państwa ententy do jaknajściślejszego ustalenia szczegółów dotyczących administracyi terenów plebiscytowych jeszcze przed wejściem w życie traktatu pokojowego.

Niemcy przygotowują na Górnym Śląsku zbrojny opór.

PRAGA. PAT. Czeskie biuro prasowe donosi z Genewy: Dzienniki szwajcarskie donoszą, że Niemcy na obszarze Górnego Śląska tudzież na tych obszarach, na których ma się odbyć plebiscyt, przygotowują opór zbrojny przeciwko ewentualnemu wydaniu tych ziem Polakom. Niemcy koncentrują w tych ziemiach wojska zwłaszcza na Górnym Śląsku, gdzie znajdują się dawne oddziały gen. Hindenburga. Clemenceau powiadomiony o tem, doręczył Bar. Lersnerowi notę, w której wzywa rząd niemiecki do wyjaśnienia tych zajść i natychmiastowego zaprzestania dalszych zbrojeń.

Wilson zwoła pierwsze posiedzenie Ligi narodów.

POZNAŃ. PAT. Radio z Paryża: „Chicago Tribune" donosi, że Wilson zwoła pierwsze posiedzenie Ligi narodów także w tym wypadku, gdyby senat amerykański nie zgodził się na ratyfikacyę traktatu pokojowego.

Litwinow wierzy w rychły pokój.

BERLIN, (Tel. wł.) Z Kopenhagi donoszą: W rozmowie z redaktorem duńskiego „Sozialdemokraten" oświadczył Litwinow, że pokój prędzej nastąpi, aniżeli powszechnie oczekują. Litwinow nie wierzy w pomoc japońską dla Kołczaka. Wógóle spodziewa się on rychłego pokoju z przyczyn natury gospodarczej, gdyż dla koalicyi surowce rosyjskie są konieczne.

Legioniści czescy skonfiskowali Kołczakowi złoto.

L. **Wiedeń**. (Telef.) „Telegr. Komp." donosi z Pragi: „Venkov" przynosi z Londynu wiadomość, że pociąg wiozący Kołczaka i jego ministrów, jakoteż sześć innych pociągów naładowanych złotem, zostało zatrzymanych na Syberyi przez czechosłowackich legionistów. Kołczaka wkrótce uwolniono, natomiast złoto wartości 65 milionów funtów szterlingów zostało skonfiskowane.

Jak wiadomo przyniosły dzienniki niedawno wiadomość, że Kołczak i jego ministrowie ponieśli wskutek katastrofy śmierć.

Japonia w walce z bolszewikami.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. podaje genewskie doniesienie paryskiego wydania „Chicago Tribune" z Tokio: Walka między Japończykami a bolszewikami wybuchła w całej Syberyi wschodniej. Wojska japońskie zaatakowały wojska bolszewickie nad jeziorem bajkalskiem.

Wiedeń. PAT. Biuro korespondenc. donosi z Londynu: Wedle ostatnich wiadomości z Waszyngtonu wydaje się pewnem, że Japonia będzie broniła przeciw bolszewikom frontu: jezioro Bajkalskie, Angora, Lena.

Powstanie w Korei przeciw Japonii.

PARYŻ. PAT. „Chicago Tribune" donosi z Waszyngtonu, że w Korei wybuchło jawne powstanie przeciwko Japonii. To samo pismo donosi z Honolulu, że szef policyi japoński w Korei i misyonarze chrześcijańscy popierają ten ruch.

Z działalności Kierownictwa Organizacyi syon. w Londynie i Komitetu Delegacyj żyd. w Paryżu.

Dalszy ciąg wywiadu „N. Dziennika" z Drem Leonem Reichem

W wywiadzie z jednym z naszych redaktorów udzielił p. Dr. Reich w dalszym ciągu następujących informacyi:

— Kiedy przypuszczalnie będzie się mogła zebrać konferencya doroczna wszech światowej Organizacyi syońskiej?

— Jak już wspomniałem, została konferencya doroczna, zwołana na połowę stycznia do Bazylei, odroczona z tego powodu, że obecność przywódców naszych podczas toczących się właśnie obrad w Paryżu i Londynie nieodzownie jest konieczna. Kierownictwo zamierza w jaknajkrótszym czasie zwołać posiedzenie wielkiego Komitetu wykonawczego (A. C.), a spodziewać się należy, że grupom organizacyi, nie reprezentowanym w tymże Komitecie, daną będzie możliwość przedłożenia Komitetowi swoich odrębnych życzeń.

— O ile przyjazd dra Nordaua do Londynu wpłynie korzystnie na bieg pracy naszego Kierownictwa?

— Bardzo rozsądnie postąpiło Kierownictwo nasze, iż powołało dra Nordaua, który bawił przez cały czas wojny w Hiszpanii, do współpracy w Londynie. Zbytecznem nadmieniać, jakie znaczenie posiada Nordau dla syonizmu, i jaką w ruchu naszym dotychczas odegrał rolę. Od pierwszej chwili nieodłączny towarzysz i współpracownik Herzla, niezrównany mówca i publicysta, dokładnie obznajomiony z tajnikami polityki europejskiej i posiadający liczne i duże wpływy osobiste w świecie politycznym, odda on jak dotychczas tak i nadal, nieocenione usługi naszej sprawie. Że Kierownictwo nasze zasługi te Nordaua należycie ocenia i do ściślej współpracy zamierza go przyciągnąć — świadczy ta okoliczność, że powołany on został do objęcia jednego z najtrudniejszych i najbardziej odpowiedzialnych resortów kierownictwa, a mianowicie całego działu publicystycznego, stanowiącego dzisiaj bardzo ważną część pracy politycznej. Ostatnie oświadczenie Nordaua wobec przedstawicieli prasy angielskiej dowodzą, jak znakomicie wywiązuje się on ze swego zadania.

— W jakiem stadyum znajdowały się podczas wyjazdu Pańskiego z Paryża prace Komitetu Delegacyj żydowskich?

— Komitet Delegacyj żydowskich w Paryżu zajmował się w ostatnim czasie ochroną interesów żydowskich przy układaniu ostatnich traktatów pokojowych, w szczególności z Rumunią, akcyą przeciw pogromom na Ukrainie, sprawą zapewnienia praw żydowskich w Galicyi wschodniej, sprawą uchodźców galicyjskich we Wiedniu, przygotowaniem do zwołania Światowej żydowskiej konferencyi Komitetów ratunkowych, wreszcie sprawę ustalenia dalszych prac Komitetu i formy stałego istnienia i jego w przyszłości jako »Waad Hazcoth.«

Wobec sprzecznych wiadomości o traktacie pokojowym z Rumunią stwierdzić należy, że Rumunia podpisała traktat o ochronie mniejszości, który w odniesieniu do Żydów zawiera punkt jeden bardzo ważny, a mianowicie postanowienie, że prawo obywatelstwa rumuńskiego otrzymuje każdy Żyd, o ile nie korzysta z prawa obywatelstwa żadnego innego państwa. O ile postanowienia te przeprowadzone zostaną zupełnie szczerze przez rząd rumuński, można się spodziewać, że sprawa równouprawnienia obywatelskiego Żydów rumuńskich będzie ostatecznie po myśli Żydów załatwioną. Odnośnie do szkolnictwa zawiera traktat z Rumunią postanowienie, mocą którego wszystkie mniejszości otrzymują prawo zakładania szkół i pokrywania ich budżetu z pieniędzy publicznych. Nadzór wykonuje naturalnie rumuńskie ministerstwo oświaty.

Główną uwagę poświęca obecnie Komitet Delegacyi w Paryżu, strasznym rzeziom Żydów na Ukrainie. Z powodu prawie zupełnego przerwania wszelkiej komunikacyi z Ukrainą, niestety za późno dowiedziano się o niesłychanych okropnościach, jakie tam miały — i mają miejsce.

— Dopiero dzięki działalności Komitetu, zdołano uzyskać szczegółowy obraz pogromów na Ukrainie, ich przyczyn przebiegu i skutków, i też dopiero dzięki licznym publikacyom i interwencyom Komitetu zdołano miarodajne sfery polityczne, jakoteż opinię publiczną świata poruszyć i wstrząsnąć strasznym losem braci naszych na Ukrainie. Komitet Delegacyj uczynił dotychczas w tej mierze i czyni nadal co tylko jest możliwem. Komitet interwieniował u przedstawicieli rządów Kołczaka i Denikina w Paryżu i w Londynie i uzyskał od nich wszelkie przyrzeczenia w kierunku zapobieżenia dalszej fali pogromowej, ukarania winnych i odszkodowania dla ofiar pogromów. Prawdą jest niestety, że rezultaty tych interwencyj, w odniesieniu przynajmniej do armii Denikina, są dotychczas bardzo małe. Komitet Delegacyj zażądał wprost od rządu angielskiego i Stanów Zjednoczonych skutecznej interwencyi na Ukrainie. Rządy te okazały zupełne zrozumienie dla strasznego położenia narodu żydowskiego na Ukrainie i oświadczyły gotowość i chęć do interwencyi, która jednakowoż niemożliwą się staje z tego powodu, że, jak to oświadczono w Londynie i Waszyngtonie, nie wiadomo właściwie u kogo interwieniować, kogo pociągnąć do odpowiedzialności, i także z tego powodu, że stosunki na Ukrainie są bardzo chaotyczne i z dnia na dzień znacznie się zmieniają.

Komitet założył ostatnio specyalne biuro w Konstantynopolu, które ma za zadanie zbieranie tam szczegółowych informacyj o położeniu Żydów w południowej Rosyi, w Ameryce zaś organizuje żydostwo tamtejsze na wielką skalę w porozumieniu z rządem waszyngtońskim pomoc dla braci ukraińskich.

Informacye p. dra Reicha o sprawozdaniu Stuarta Samuela w Paryżu i o Galicyi wschodniej zamieścimy w numerze jutrzejszym.

Dr. Ruppin we Wiedniu.

Konferencye z Weizmannem w Tryeście

L. **Wiedeń.** (Telef.) W powrocie z Londynu przyjechał do Wiednia dr. Artur Ruppin. Przed kilku dniami spotkał on się w Tryeście z wracającym z Palestyny dr. Weizmannem i odbył z nim konferencyę. Dr. Ruppin wraca obecnie do Palestyny.

Clemenceau chce wrócić do zawodu dziennikarskiego.

H. WIEDEŃ, (Telefonem). Z Paryża donoszą: »Petit Parisien« donosi, że Clemenceau podczas swej podróży w departamencie Var jeszcze raz oświadczył, że zamierza powstrzymać się od wszelkiej pracy parlamentarnej. W Cer powiedział burmistrz do Clemenceau: »Życzę sobie, abyśmy w naszej sali obrad już rychło ujrzeli Pański portret z podpisem »Clemenceau — prezydent republiki«, Clemenceau oświadczył w odpowiedzi: »Nie zważaj Pan na tych głupców, gdyż prawią oni o rzeczach, których nie rozumieją. Czy sądzi Pan, że mogę się bardziej przysłużyć memu krajowi na stanowisku, które ani nie odpowiada memu smakowi ani memu temperamentowi? Każdy człowiek pracuje dla ojczyzny w swoim zawodzie. Kto pięknem piórem przelewa na papier potężne myśli o sprawiedliwości i prawdzie jest w takiem państwie demokratycznem jak nasze — Królem świata«.

Dalsze szczegóły akcyi pokojowej ks. Sykstusa Parmy.

L. WIEDEN (Telef.). »Berliner Tageblatt« donosi z Genewy: Rewelacye o pośrednictwie pokojowem ks. Sykstusa wywołały w politycznych kołach francuskich bardzo niemiłe wrażenie. Okazuje się, że ks. Sykstusowi udało się nieoficyalnie skomunikować z prezydentem Poincarem, a potem już prowadził szczegółowe rokowania z ministrami Cambonem i Ribotem. Właściwie jednak rewelacye te nie przynoszą wiele nowego, gdyż propozycye Austryi były już dawniej opinii publicznej znane. Nową zupełnie jest okoliczność że rządy francuski i angielski tak szczególnie i poważnie się niemi zajmowały.

Pisma rzymskie przynoszą interwiewy z Cadorną, który stanowczo zaprzecza wiadomości, jakoby pertraktował z Austryą w r. 1917. Twierdzi on, że zawsze stał na stanowisku, że musi być uzyskana granica Brennera i nigdy od jego żądania nie odstąpi. »Tribuna«, »Corriere della Sera«, »Idea Nationale« i inne poważne dzienniki włoskie protestują przeciw podejrzywaniu Włoch o udział w rokowaniach pokojowych.

Węgry i Rumunia.

H. WIEDEN. (Telefonem.) Czeskie biuro pras. donosi z Budapesztu: W węg. sferach politycznych panuje zaniepokojenie, ponieważ równocześnie z węgierską delegacyą pokojową wyjechał do Paryża także rumuński prezydent ministrów Vajda, aby brać udział w naradach nad węgierskim traktatem pokojowym. Uważają, że Vajda wyjechał, aby nie dopuścił do ustępstw koalicyi na rzecz Węgier.

Ameryka udzieli pożyczki tylko Austryi i krajom, w których panuje głód.

Wiedeń. PAT. Biuro kor. podaje z Hagi za »Nieuwe Rotterdamsche Courant«, że rząd Stanów Zjedn. nie udzieli pożyczek państwom europejskim, chyba tylko Austryi i tym krajom, w których panuje głód.

Wiedeń. Biuro kor. podaje wedle »Berl. Tgblt«, że bankierzy amerykańscy, którzy przybyli do Berlina, oświadczyli, iż debaty w Kongresie waszyngtońskim co do udzielenia kredytu Austryi odnoszą się, jakkolwiek nie było to wyraźnie wypowiedziane, także do Niemiec. Udzielanie kredytu będzie następowało grupami.

WASZYNGTON, PAT. Ag. Hav. Nowojorscy bankierzy udzielili Chinom kredytu w wysokości 5 milionów dolarów i są skłonni ewentualnie udzielić dalszych pożyczek.

Przeciw ustawie o spoczynku niedzielnym.

M. WARSZAWA. (Telef.) W lokalu stowarzyszenia kupców odbyło się wczoraj zebranie protestujące przeciw ustawie o bezwzględnym spoczynku niedzielnym pod przewodnictwem radnego Rafała Szereszewskiego, przy udziale około 800 członków centralnego związku kupców i przemysłowców oraz rzemieślników i drobnych kupców. W zagajeniu podniósł radny Truske ogrom krzywdy wyrządzonej Żydom przez uchwalenie ustawy o bezwzględnym spoczynku niedzielnym, poczem poseł Hartglas wygłosił w tej sprawie referat. Po dyskusyi zebrani uchwalili następującą rezolucyę: Kupiectwo żydowskie stwierdza, że zupełny zakaz handlu i pracy w niedziele i święta chrześcijańskie sprzeciwia się tolerancyi religijnej i nie powinien mieć miejsca w rzeczypospolitej polskiej. Zakaz ten zdradza tendencyę zmuszenia żydowskich kupców, rzemieślników i przemysłowców do oderwania się od tradycyi i przepisów religijnych i spowoduje zupełną ruinę materyalną.

Zebranie stwierdza, że wywołane ustawą przymusowe świętowanie 2 dni w tygodniu oznaczające zmniejszenie produkcyi oraz ruinę materyalną kupiectwa żydowskiego w Polsce, godzi w byt gospodarczy Polski.

Zebranie wierzy, że nieszczęście jakie spada na ludność żydowską minie i wzywa zarząd Związku kupców do zwrócenia się do rządu o rozpatrzenie tej sprawy i podjęcia inicyatywy prawodawczej w Sejmie celem uchylenia prawa o przymusowym spoczynku niedzielnym.

M. WARSZAWA. (Telefonem.) Onegdaj odbył się tu zjazd rabinów i cadyków w sprawie spoczynku niedzielnego. Po długich obradach uchwalił zjazd zwrócić się do stowarzyszenia Szomrej—Sabath, by wszczęło propagandę dla uniknięcia naruszenia soboty.

Krótkie wiadomości.

— W Londynie została zarejestrowana »Żydowska Ajencya Telegraficzna« pod kierownictwem znanego publicysty Meira Grossmanna i b. kierownika Ż. B. K. w Hadze, p. Jakóba Landaua. Ajencya założy także filie w Warszawie i Nowym Jorku.

— Żydowski szpital »Synaj« w Nowym Jorku otrzymał od braci Nugenheim pół miliona dolarów dla wybudowania nowego pawilonu. Będzie to największy szpital w Stanach Zjednoczonych.

— We Francyi wielu Żydów zostało wybranych prezydentami miast.

— W Londynie zawiązało się nowe towarzystwo dla obrony Żydów wschodnio-europejskich.

— W odpowiedzi na mowę posła żydowskiego w parlamencie greckim, Dra Kopinosa, oświadczył minister Politis, iż nie omieszka przystąpić do akcyi innych rządów celem obrony Żydów i podkreślił sympatye rządu greckiego dla idei żydowskiej Palestyny.

— Znany fachowiec w sprawach kolonizacyjnych dr. B. E. Szkło został zamianowany kierownikiem urzędu palestyńskiego przy głównym biurze Z. F. N.

— Organizacya syońska w Konstantynopolu zaczęła wydawać własny organ w języku francuskim p. n. »La Nation«.

— »Voss. Ztg.« dowiaduje się z Genewy że jak słychać b. król czarnogórski Mikołaj z powodu apopleksyi, której uległ przed kilku dniami jest umierający.

— »Voss. Ztg.« dowiaduje się, że pruskie ministerstwo zamierza wydalić uprzykrzonych cudzoziemców, przekraczających przepisy policyjne i umieścić ich w obozie internowanych. Wchodzą tu w rachubę Rosyanie, Polacy, Węgrzy i Jugosłowianie.

Dookoła traktatu pokojowego z Turcyą.

Sprzeczne doniesienia.

Palestyna pod międzynarodowym regime?

Lugano. (Tel. wł.) Paryski korespondent „Corriere della Sera" donosi, że podczas ostatnich rokowań w Paryżu Francya ustąpiła prawie we wszystkich punktach żądaniom angielskim co do uporządkowania stosunków w Turcyi i zgodzi się też na wypędzenie Turków z Konstantynopola. Anglia zamierza pozbawić sułtana jego autorytetu przez wygnanie go do Brussy. Przez podział Turcyi azyatyckiej na państwa mahometańskie i chrześcijańskie ma zostać zniesiony protektorat nad tymi obszarami.

Anglia także zrezygnowała z planu utworzenia potężnego państwa arabskiego, aby poprzeć panowanie francuskie w Syryi. **Palestyna otrzyma międzynarodowy regime.** Nowoutworzone państwo armeńskie stanowiłoby wał ochronny między Mezopotamią a Syryą. Stare państwo tureckie ograniczy się jedynie do obszaru między Taurusem a płd. wybrzeżem Morza Czarnego.

Konferencya prezydentów ministrów w Paryżu.

Berlin. B. K. »Corriere della Sera« donosi z Paryża, że konferencya prezydentów ministrów trwać będzie prawdopodobnie od 10 do 20 stycznia br.

Plan Lloyda Georgea.

Bazylea. Tel. wł. Weding »Pall Mall Gazette« zostanie problem turecki w następujący sposób rozwiązany: Konstantynopol i cieśniny morskie zostaną umiędzynarodowione a Francya i Anglia wykonywać będą wspólnie protektorat. Siedziba rządu tureckiego zostaje przeniesiona do Małej Azyi. Sułtan jednak pod względem religijnym posiadać będzie zupełną suwerenność. Dziennik dodaje, że Lloyd George wyjedzie do Paryża z szczegółowym planem, który zostanie z pewnością przez konferencyę przyjęty.

Sprzeczne interesy Francyi i Anglii.

Genewa. Tel. wł. Paryski »Journal« dementuje w przeszłości tylko lansowaną przez prasę angielską wiadomość, jakoby kwestya turecka została już rozwiązana na korzyść Anglii, mianowicie przez umiędzynarodowienie cieśnin morskich. Pismo zapewnia, że Francya teraz bardziej stanowczo niż kiedykolwiek obstaje przy tem, aby siedziba sułtana pozostała w Konstantynopolu.

Mahometanie indyjscy przeciw podziałowi Turcyi.

Amsterdam B. K. »Times« donosi z Bombaju, że Mahometanie indyjscy podział Turcyi albo udzielenie mandatów nad częściami Turcyi uważaliby jako atak na swoją religię.

Kongres nacyonalistów indyjskich.

AMSTERDAM, (B. K.) »Times« donosi z Amritzar, że przy otwarciu indyjskiego kongresu narodowego prezydent kongresu wygłosił mowę, w której powiedział, że pokój został na świecie częściowo już przywrócony, 14 punktów prezydenta Wilsona pozostały jednak martwymi. »Biada zwycięzcom!« rozlega się hasło. Rosyi, która pragnie pokoju, nie pozwala się przyjść do siebie, Los Turcyi jest jeszcze niepewny. Irlandya i Egipt odczuwają potęgę państwa brytyjskiego. W Indyach stosuje się dalej prawo wojenne.

Świeże rozruchy w Aleksandryi.

LONDYN (B K) Biuro Reutera donosi o nowych rozruchach ulicznych w Aleksandryi. Wojsko musiało wkroczyć, przyczem jeden z powstańców został zabity, a pięciu odniosło rany.

Z Palestyny.

— Komisya edukacyjna w Jerozolimie zaprowadziła ostatnio we wszystkich ogródkach dziecięcych i szkołach praktyczne roboty rolne pod kierownictwem fachowców. Pod kierownictwem pani Bentwich, która właśnie wróciła z Londynu do Palestyny, zawiązała się grupa żydowskich dziewcząt jerozolimskich, zajmujących się rolnictwem w Jerozolimie. Oprócz pani Bentwich kierują pracą dwie doświadczone nauczycielki.

— Pewien Anglik i Turek zwrócili się do rabinatu jerozolimskiego z prośbą, by ich nawrócił na żydostwo. Anglik jest pod oficerem w armii angielskiej, lat 30, zaś Turek — porucznikiem armii tureckiej, lat 31. Po przeprowadzeniu odnośnych podań rabinat spełnił ich życzenia.

— Komisya zwiedziła dotychczas 5 obozów jeńców, z których uwolniła wielu internowanych tam Żydów. Uwolnieni znajdują się obecnie w domu. Do zwiedzenia pozostało jeszcze 7 obozów.

— Żydowskie Towarzystwo techniczne uchwaliło rozszerzyć program nauk kursu dla rysowników i mierników. Nowy program obejmie następujące przedmioty: podstawy matematyki, rysunki, budownictwo, geometryę i mechanikę techniczną. Wszystkie kursa prowadzone są po hebrajsku.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Przełożeństwo Gminy izrael. wyzn. przesyła tą drogą wyrazy najserdeczniejszego podziękowania p. H. Wistreichowi z Rzeszowa za ofiarowanie 1000 K. na fundusz budowy Bet-Hamidraszu w Wielkich Oczach. 2966

Wszystkim krewnym i znajomym za okazanie nam współczucia z powodu śmierci ukochanej żony, matki i prababki składamy tą drogą serdeczne podziękowania

Hirsch Weinheber z rodziną

2957 Krzeszowice.

Za skuteczne wyleczenie i troskliwą opiekę k. żony i matki naszej przesyłają tą drogą WP. Drowi Schlangowi w Krakowie wyrazy najserdeczniejszego podziękowania

2965 *Wargoniowie z Kielc.*

KRONIKA.

Kraków, 4 stycznia.

Ignorancya korespondenta „Głosu Narodu“. Korespondent warszawski „Głosu Narodu“ donosi swemu pismu pod datą 5 bm., że w ostatnim zjeździe komunistów rosyjskich w Moskwie brali także udział — syoniści.

Panu temu, który pobierał, zdaje się, lekcye o bolszewiźmie u p. dra Stanisławskiego, powiadamy tyle: wolno ignorantowi i laikowi nie znać programów partyi politycznych, ale zna je powinien — stołeczny korespondent polityczny! Inaczej zasługuje na miano — pokątnego gryzipiórka i demagoga najgorszej sorty, który pod osłoną bezimienności zatruwa atmosferę życia publicznego!!!

Katastrofa węglowa w Krakowie. Miasto nasze znajduje się znowu w katastrofalnem wprost położeniu z powodu braku węgla — Jak dzienniki doniosły, Gazownia miejska pracuje bez żadnych zapasów węgla z dnia na dzień, — to samo odnosi się do Elektrowni miejskiej. Ludność pozbawiona jest możności zaopatrywania się nawet w minimalne ilości węgla po 3 ct. cł. miesięcznie. Są tacy, którzy nie mogli dotąd zrealizować asygnat za październik zeszłego roku. Szkoły i gimnazya dla braku węgla zmuszone będą wkrótce zawiesić naukę.

Stan ten pogarszają często wykonywane rekwizycye węgla przeznaczonego dla miasta przez różne władze i urzędy. Oto wczoraj dyrekcya kolei w Krakowie telegraficznym nakazem zajęła 99 wagonów po 20 i 15 ton węgla górnośląskiego, który był przeznaczony dla ludności i szkół w Krakowie. Ogółem czyni to 150–180 wagonów normalnych.

Nie można się zatem dziwić, że pomimo pojawiających się od czasu do czasu wiadomości o zwiększeniu się produkcyi węgla w kopalniach, nie tylko że nie następuje żadna poprawa stosunków, lecz stan coraz więcej się pogarsza. Po wielu trudach, zabiegach i staraniach otrzymane węgl dla ludności Krakowa w drodze ulegają różnym rekwizycyom. — Władze powinne przed każdą zamierzoną rekwizycyą wejść w porozumienie z zarządem miasta, a to w interesie dwustutysięcznej ludności, która ma prawo domagać obywatelskiego postępowania wobec niej.

Gazownia miejska wstrzyma we środę 7 bm. o godzinie 10 rano ruch, o ile do tego czasu nie nadejdzie potrzebny węgiel. W tym wypadku wejdą w życie postanowienia o zamknięciu przewodów gazowych, ogłoszone przed kilku dniami.

Posiedzenie plenarne Rady wyzn. gminy żyd. w Krakowie odbędzie się we wtorek 6 bm o g. 3 i pół pop. w sali obrad Rady. Na porządku dziennym: 1) Wniosek sekcyi skarbowej w sprawie dodatku drożyźnianego dla urzędników gminy 2) Wniosek sekcyi skarb. w sprawie 13 płacy dla urzędników 3) Wniosek sekcyi skarb. w sprawie emerytury dla wdowy po ases. rabin. 4) Wniosek sekcyi skarb. i komisyi dla łaźni w sprawie ustalenia płacy dla zarządcy łaźni 5) wniosek sekcyi skarb. i komisyi dla łaźni w sprawie ustalenia płacy dla kasyerki łaźni. 6) wniosek sekcyi skarbowej w sprawie subwencyi dla stow. opieki nad chorymi 7) Wniosek prezydyum w sprawie wydzierżawienia pierza w rzeźni drobiu 8) Wniosek komisyi prawno-administr. w sprawie zatwierdzenia wyboru zarządu bóżnicy Kupa. Posiedzenie tajne: Sprawy osobiste.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie syndykatu dziennikarzy krakowskich odbędzie się dziś we wtorek o g. 11 rano w sali posiedzeń Magistratu krakowskiego. Na porządku dziennym: Kwestya regulacyi płac dziennikarskich. Z uwagi na doniosłość sprawy wzywa Wydział do najliczniejszego przybycia.

Pośpiech na poczcie. Pewien kupiec krakowski wysłał telegram do kraju d. 30 grudnia z r. a na 5 bm. — a więc po blisko tygodniu — otrzymał wezwanie na policye celem wyjaśnienia zakwestyonowanego tekstu. Czy cenzura depesz nie mogłaby odbywać się nieco szybciej?

Z „Bagateli“ Dzisiejszy dzień „Trzech Króli“ przyniesie w „Bagateli“ 3 przedstawienia, które bezwątpienia zapełnią widownię teatru po brzegi. Popołudniu zabawi się publiczność na „Roztworze Pytla“ wieczorem zaś na „Tancerce“ Lengyela. We środę powtórzenie programu sylwestrowego, który ustąpi miejsca we czwartek przewybornej farsie Hennequin'a i Vebera pt. »Czy jest co do oclenia“ cieszącej się obecnie w Paryżu szalonem powodzeniem. Karnawałowa farsa znakomitej spółki autorskiej cieszyć się i u nas będzie powodzeniem ogromnem dla niezwykłych swych walorów scenicznych, świetnej budowy i dowcipu tkwiącego nietylko w wybornych powiedzeniach, ale i sytuacyach arcyzabawnych. Reżyseryę prowadzi p. Ludwik Czarnowski.

Zainteresowanie szopką krakowską, która dziś w nocy przybędzie do „Bagateli“ jest ogromne. Przepyszne figurki metrowej wielkości wykonane przez majstrów w swoim rodzaju, wywoływać będą salwy śmiechu a wysoce aktualny tekst szopki — ubrany w formę wybitnie literacką — spotęguje bezwątpienia wrażenie. Nieliczne jeszcze pozostałe bilety sprzedaje kasa teatru do wieczora.

Operetka w „Nowościach“. Najbliższą premierą w „Nowościach“ będzie 3 akt. operetka Fr. Lehara „Wesoła wdówka“. Melodyjna ta operetka cieszyła się zawsze wszędzie niezwykłem powodzeniem. To też dyrekcya nie szczędzi trudów i kosztów, by operetkę tę wystawić z wielkim przepychem. „Wesoła wdówka“ wejdzie na afisz w sobotę 10 bm. W głównych rolach wystąpią pp. Teodozya Wandyczowa (wdówka) i J. Sulnicki (Danilo). Dziś we wtorek popoł. ciesząca się nie słabnącem powodzeniem „Rewia operetkowa“ wieczór „Tam gdzie skowronek śpiewa“.

Zarząd kolonii ogrodniczej młodz. żyd zawiadamia interesowanych, że ostateczny termin wpisów na kurs ogrodnictwa i pszczelnictwa upływa we środę 7 bm. i we czwartek 8 bm. Zgłoszenia jak przedtem Szkoła im. H. Sienkiewicza, Miodowa 36, parter na lewo. 2968

Niejasna historya z wagonem szkła. Do tutejszego państwowego urzędu walki z lichwą wpłynęło doniesienie zarządu związku szklarzy, że gazownia miejska nabyła od pewnej firmy przy ul Floryańskiej wagon szkła rzekomo dla swego użytku i rozsprzedała go następnie z zyskiem osobom prywatnym. Firma powyższa odmówiła Związkowi szklarzy sprzedaży wagonu i sprzedała go gazowni. Państwowy urząd walki z lichwą wdrożył w tej sprawie dochodzenia.

Zajście na Rynku głównym. Wczoraj wieczorem dwaj pijani mężczyźni, z nich jeden w mundurze oficera wszczęli na rynku głównym wielką awanturę, zaczepiając przechodniów i rozbijając się. Osobnik w mundurze oficera dobył szabli i zaczepił przechodzącego majora, który przy pomocy żołnierzy odstawił awanturnika na odwach wojskowy. Towarzysza jego, Wiktora Tylka w stanie nieprzytomnym wskutek nadmiernego użycia alkoholu oraz potłuczonego i pokłutego szablą przywieziono na pogotowie, gdzie został otrzeźwiony i opatrzony, poczem oddano go w ręce policyi. Zajście to wywołało na rynku wielkie zbiegowisko.

Skutki pijaństwa. Wczoraj zawezwano pogotowie ratunkowe do Górki narodowej za Prądnikiem, gdzie 22 l. fornal Chorąży uraczył się obficie alkoholem, poczem kompletnie pijany spadł ze schodów i doznał złamania podstawy czaszki. Interwencya lekarza pogotowia nie pomogła, gdyż w kilka minut po jego przybyciu Chorąży zmarł.

Przejechana przez samochód. Wczoraj w południe na drodze z Prądnika Czerwonego do Krakowa najechał auto i obił kobietę pochodzącą z Michałowic nieznanego nazwiska. Kobietę w ciężkim stanie umieszczono na saniach i chciano zawieźć na pogotowie ratunkowe, w drodze jednak zmarła.

KOMUNIKATY.

CeireSyon. Z cyklu wykładów: Dziś we wtorek g. 7 wiecz. ref. Inż. Zimmermanna n. t. „Fizyczne wychowanie Żydów“.

REPERTUAR TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO

Wtorek pop. „Betleem polskie“ — wieczorem: „Nerwowi“

Środa „Tartufe“ Moliera.

Czwartek „Nina“

Piątek „Tartufe“

REPERTUAR TEATRU M. POWSZECHNEGO.

Wtorek pop. „Boże Narodzenie“ — wieczorem „Straszny dwór“ (prolog) „Teatr amatorski“ Divertissement baletowe.

Środa „Baron cygański“

Czwartek „Podjazd nieprzyjacielski“

Piątek „Księżniczka Trebizondy“

Sobota pop. „Boże Narodzenie“; wieczór „Podjazd nieprzyjacielski“

Niedziela pop. „Potasz i Perlmutter“ wieczór „Białe fartuszki“

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA“

Wtorek pop. „Roztwór prof. Pytla“ wiecz. „Tancerka“ o 11 w nocy „Szopka krakowska“

Środa „Kraków na szczudłach“

Czwartek „Czy jest co do oclenia“ (nowość)

Piątek „Czy jest co do oclenia“

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH“

Wtorek pop. „Rewia operetkowa“ wiecz. „Tam gdzie skowronek śpiewa“

GIEŁDA KRAKOWSKA z dnia 5 bm.

Waluty:	Ofiar.	żądano	tranzakcya:	
Marki polskie	100 –	110 —	103,—	105·—
Ruble carskie po 100 rb.	–·—	—·—	—·—	
„ „ „ 500 „	206 —	216·—	214·—	
„ dumskie	63:—	68.—	—.—	
Franki franc.				
„ drobne	—·—	—·—	—·—	
Dewiza Berlin	—.—	—.—	301·—	
Dewiza na Zurych	—·—	—.—	—·—	

Od Wydawnictwa.

Z dniem 1 stycznia 1920 r. wchodzi w życie nowy cennik drukarski, zawierający b. wielkie, bo niemal 100 proc. wynoszące, podwyższenie płac personalu drukarskiego w Małopolsce. Pozatem również i ceny papieru oraz wszelkich innych materyałów gazetowych poszły w ostatnich tygodniach niesłychanie w górę.

W tem położeniu jesteśmy zniewoleni acz z wielką niechęcią, do dalszej podwyżki prenumeraty i ogłoszeń, jak to zresztą uczyniły już i inne dzienniki krakowskie.

Od 1 stycznia br. wynosić będzie cena numeru pojedynczego w całem państwie

80 hal.,

prenumerata miesięczna w Krakowie bez odnoszenia

20 kor.,

w Krakowie z odnoszeniem oraz z wysyłką na prowincyi

22 kor.

Mamy nadzieję, iż mimo tej koniecznej podwyżki Czytelnicy nasi będą nas nadal, jak i dotychczas, darzyć sympatyą i skutecznem poparciem — zwłaszcza, że »Nowy Dziennik« obok wiadomości krajowych przynosi obecnie **najwcześniej** ze wszystkich pism krajowych wiadomości zarówno z **polityki ogólno światowej,** jak i **z życia żydowskiego.**

Zapowiedziana przed kilku tygodniami **reorganizacya techniczna** naszego pisma, około której usilnie pracujemy, nastąpi już w najbliższym czasie. Dzięki niej zawierać będzie nasz numer conajmniej **8 stron** druku, a pismo pierwszymi pociągami rannymi wysyłane będzie na prowincyę.

Wydawnictwo Nowego Dziennika.

Z kraju.

Koniec strejku kolejarzy we Lwowie. (PAT) Strejk kolejarzy zakończył się dziś wieczorem. Strejkujący wrócili do pracy.

Prez ministrów sprzedał swą aptekę. »Kuryer Polski« donosi z Łodzi: Jeszcze przed miesiącem obecny prezydent ministrów p. Leopold Skulski ustąpił swój udział p. f. »Winnicki i Skulski« przy Rynku Górnym swemu wspólnikowi p. Winnickiemu.

Od Nowego Roku zaś apteka przeszła w ręce nowego właściciela p. Pawłowskiego.

Uwolnienie Żydów internowanych na Litwie. Onegdaj przyjechał z Wilna do Warszawy członek Komisyi rządowej do spraw uwolnienia Żydów internowanych na kresach wschodnich, p. Swirski. Pozostali członkowie komisyi przyjeżdżają w poniedziałek.

Ze świata.

Katastrofa komunikacyjna w niem. Austryi. Nasz wiedeński korespondent (L.) telefonuje: W przeciwieństwie do wczorajszej niedzieli, w czasie której ruch tramwajowy był zupełnie zastanowiony, kursowały dziś tramwaje, choć w bardzo ograniczonej ilości. Poszczególne wozy jechały w odstępach półgodzinnych. Natomiast ruch na kolejach podjęty zostanie dopiero 7 b. m. i to tylko na kilka dni.

W radzie miejskiej omawiano katastrofę kolejową, przyczem ze strony miarodajnej oświadczono, że potrwa ona do końca roku 1920. Dopiero w grudniu b. r. można się spodziewać znaczniejszej poprawy. Przedsiębiorstwa fabryczne obecnie z powodu braku węgla nie funkcyonujące, będą w miarę możności sukcesywnie uruchomione.

Maks Nordau ma zamiar udać się do Palestyny. Miał on zamiar pojechać tam bezpośrednio z Madrytu, musiał jednak wstąpić do Londynu. O swoim stosunku do obecnej polityki angielskiej oświadczył Nordau, iż na razie nie przestudyował jeszcze materyałów niezbędnych dla wyrobienia sobie określonego poglądu na sprawę. Dr. Nordau podkreślił, iż przyjechał do Londynu, by współpracować z przywódcami syońskimi. Będzie krytykował, jeśli i gdy to będzie potrzebne, jedynie tylko w celu budowy, a nie niszczenia. Obecna chwila nie nadaje się dla krytyki burzącej. Organizacya syońska przygotowała cały szereg projektów. Nie można jednak nad tymi projektami dyskutować, dopóki sprawa mandatu nad Palestyną nie została zdecydowaną.

KINO „OPIEKA“
ZIELONA 17. Tel. 2474

Program od soboty 3 stycznia
Nadzwyczajna senzacya. Nadzwyczajna senzacya.
Największy dramat kryminalny świata wytwó ni Gaumont w Paryżu p, t.
„KRWAWE ZMORY PARYZA“ Serya I.
Początek w dnie powszednie o godzinie 4:30 ...

Cały dochód przeznaczony dla inwalidów

PIERWSZA
FABRYKA WĘDLIN
KOSZERNYCH
A. S. SPIRY
KRAKÓW, UL. KRAKOWSKA 5.
poleca ... wojennej jakości kiełbasę, salami ... węgierską, paryską, weroneską, pasztetową i t. d.; szynkę: wołową, cielęcą i westfalską; mostek wołowy i ozor wędzony po przystępnych cenach, hurtownie i częściowo.
1010

Hurtowny skład perfum krajow. i zagran. oraz artykułów toaletow. i kosmetycznych
P. i S. WEISSBERG
Kraków, Krakowska l. 17.
Generalna reprezentacya fabryki perfum, artykułów kosmetycznych i mydeł toaletowych fabryki
Calderara i Bankman, Wiedeń. 1012

CH. ROSENBAUM
KRAKÓW, UL. KRAKOWSKA 26
poleca po cenach konkurencyjnych śledzie w różnych gatunkach, oraz marynowane, rolmopse i moskale hurtownie i częściowo.
Poszukuje zdolnych agentów na Kraków i Galicyę.
2838

Palcie tylko Tutki „Kadimah“
gdyż 10% z ceny kupna otrzymuje Żydowski fundusz narodowy
dostarcza 1478
FABRYKA TUTEK
Antman i Elelman, Lwów, Szpitalna l. 1

Kupię Lokomobile
»Lanza« lub »Wolfa« 60 HP, — 100 HP, możliwie z przedpaleniskiem, Zgłoszenia z podaniem roku budowy, wielkości ciśnienia pary i ceny do Adm, N, Dz. pod »Lokomobila« 1488

Biuro pośrednictwa pracy kobiet żydowskich
urzęduje codziennie od 3—6, Stradom 13 I. p. ofic. 1008

Dnia 30 grudnia 1919 roku skradziono z bóżnicy w Zakopanem około 20 sztuk talesów obszytych (srebrnemi turami) Domniemanym sprawcą jest młody chłopiec, Żyd, blondyn patrzy zezem. Prosi się wpół wyznawców, by w razie zaofiarowania kupna przytrzymali sprawcę. 1479

Dom narożny 1 piętrowy w Podgórzu do sprzedania Wiadomość; Kraków, Sukiennice, sklep p, M, Jarry, 2945

Poszukuję zaraz panny (i) władającej językiem franc, do 3 podrosłych dzieci za dobrem wynagrodzeniem i całem utrzymaniem, — Wiadomość w Restauracyi Wasserlaufa, Stradom 11. 2942

Dnia 29 grudnia nocą w drodze z Tarnobini do Rzeszowa skradziono mi z pociągu paczkę z furniturami i przyborami dla złotników i zegarmistrzów wartości 13,000 K. Upraszam przeto wszystkich kolegów z fachu, aby złodziei tych, a były to dwie osoby w mundurach wojskowych przytrzymali, ewentualnie o dokładny adres się dowiedzieli i podali wprost do poszkodowanego za wynagrodzeniem 1000 Kor. — M. Hirschprung Lwów, Stanisława 6. 2948

KALIGRAFIA
Rachunkowość kupiecka i bilansowanie ksiąg handlowych
Nauka buchalteryi
UWAGA: Po ukończeniu kursu, pisze uczeń według powyższych, własnoręcznie pisanych wzorów. 2911

Suche drzewo
OPAŁOWE
twarde i miękkie w każdej ilości, hurtownie i częściowo z odstawą do domu po cenach najniższych poleca firma
Franciszek Kaczmarczyk 1441
Kraków, ulica Starowiślna L. 83.
Dla pp. masarzy i piekarzy specyalne oferty.

Panny biegle stenografującej i piszącej biegle na maszynie oraz 1484
dwóch praktykantów
poszukuje Biuro Spedycyjne Romana Libana Kraków, Radziwiłłowska L, 30,

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić P. T. Publiczność, że z dniem 1 stycznia 1920 otworzyłem w Rzeszowie, przy ul. Kościuszki L. 2. 2959

Hurtowny Skład
towarów norymbergskich, galanteryjnych i wszelkich grzebieni
pod firmą
HERMAN HERZOG i JÓZEF SCHÖNBACH

TOWARZYSTWO PRZEWOZOWE „PRONTA“
spółka z ogr. odp.
(Właściciele: Seweryn Rechter i Bernard Gross)
Kraków, ulica św. Gertrudy 26
WIEDEŃ — I, Schottenbastei 11, BOGUMIN, LWÓW — plac Maryacki L, 5
Własne składy przy torze kolejowym — Szybka ekspedycya wozami zbiorowymi z Wiednia do Polski
Specyalne działy: Ekspedycya automobilów pociągami pospiesznymi towarowemi i ekspedycya posyłek do Lwowa, Tarnopola, Stanisławowa i Kołomyi z ubezpieczeniem i konwojowaniem towarów do miejsca przeznaczenia. Załatwienia wszelkich formalności cłowych, Przeprowadzki miejscowe i zamiejscowe wozami meblowemi, 1473

Ważne dla wszystkich!
Żądajcie tylko znanych z dobroci wykwintnych
MYDEŁ TOALETOWYCH
wyrobu fabryki
„Helios“ w Warszawie
Wyrób przedwojenny. 1327 Wyrób przedwojenny.
Do nabycia we wszystkich perfumeryach, droguervach itp

Dom Spedycyjny „KURYER“
JÓZEFA CZERWINSKIEGO
W PODGÓRZU, ULICA NADWIŚLAŃSKA 24,
Telefon Nr 3111
przyjmuje wszelkie przesyłki towarów — w zakres spedytorski wchodzące. —
Nadto kursuje wóz spedytorski powyższej firmy w celu natychmiastowego odwiezienia towarów na dworce 1041 i wysyłania jako
Kuryer Pospieszny.

Pijawki
w większych ilościach tylko osobiście do nabycia. Ziegelmann, Kraków ulica Krakowska 1. 2961

Mam lokal frontowy przy ul. Dietlowskiej i poszukuję spólnika, fachowca lub przyjmę towary w komis do sprzedaży hurtownej lub detalicznej Zgłoszenia telefonicznie 1019. 2960

Pasy transmisyjne 1470
ze sierści, gumowe, konopne i inne. Gaza Szwajcarska dla młynów. — Wszelkich innych artykułów młyńskich dostarcza na tychm ast ze składu
BIURO TECHNICZNE
A ROMER, KRAKÓW, DŁUGA 74

Warszawska Fabryka 2816
wyrobów skórzano-galanteryjnych
M PASKALSKIEGO
założyła skład fabryczny w Krakowie dla sprzedaży hurtowej i firmy
Abraham Lindenbaum
przy ul. Dietla L. 45-47., Tel. 539.
i poleca w wielkim wyborze: portfele portmonetki, torebki damskie, teki adwok. etc.

Pijawki lekarskie
po przystępnych cenach do sprzedania hurtownie lub detalicznie u
MAKSA KRAMERA
fryzyera 2958
w Rzeszowie, ulica 3-go Maja 30,

Poszukuje się chłopca do praktyki do składu przyborów zegarmistrzowskich SALO SCHEUER Kraków, Stradom 5. 2956

Poszukiwany Schadchen
mający przystęp do lepszych zamożnych domów (także z prowincyi) dla młodego człowieka na stanowisku, — Zgłoszenia pod »Oszczędzicielowi kwitu inseratowego Nr 5014« do Adm, N, Dz. 2941

OBUWIE SKÓRZANE, PANTOFELKI SALONOWE i PANTOFLE domowe we wielkim wyborze po przystępnych cenach poleca firma: Alfred Fränkel Sp. Kom. Kraków, Rynek 14
Telefon 2347 Zastępca L STEIGLER Telefon 7234

Redaktor naczelny i odpow. Dr. Wilhelm Berkelhammer, — Drukiem M, Deutschera w Krakowie, B. Ciała 10 — Tel, 1556.